

Militaire spoorlijnen in België

Wim DE RIDDER

INHOUD

DE GESCHIEDENIS VAN HET SPOORWEGBATALJON	9
DE SPOORWEGEN TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG	13
DE SPOORLIJNEN EN AANSLUITINGEN VAN HET BELGISCHE LEGER	14
DE STRATEGISCHE SPOORLIJNEN ROND ANTWERPEN	
<i>De lijn Boom - Stabroek</i>	14
<i>De lijn Sint-Katelijne-Waver - Lier</i>	15
<i>De lijn Steendorp - Vrasene</i>	16
AANSLUITINGEN LANGS DE LIJN ADINKERKE - OOSTKERKE	17
DE STRATEGISCHE LIJNEN AAN HET FRONT	
<i>De lijn Koksijde - Oostduinkerke</i>	23
<i>De lijn Koksijde-Sanitair - Koksijde-Bad</i>	24
<i>De lijn Adinkerke - Proven</i>	24
<i>De lijn Avekapelle - Klein Leisele</i>	33
<i>De lijn Izenberge - Fortem</i>	35
<i>De tijdelijke lijn naar Brugge-Zeehaven</i>	36
DE UITBATING VAN HET NET	
<i>Organisatie en inzet van het spoorwegbataljon</i>	38
<i>De treindienst aan het front</i>	39
<i>De locomotieven in de Belgische sector</i>	41
<i>De werkplaatsen</i>	41
<i>De sanitaire treinen van het Belgische leger</i>	46
DE SPOORLIJNEN EN AANSLUITINGEN VAN HET BRITSE LEGER	51
AANSLUITINGEN LANGS DE LIJN HAZEBROUCK - IEPER	51
DE BRITSE STRATEGISCHE SPOORLIJNEN	
<i>De lijn Bergues - Proven - Boezinge</i>	53
<i>De lijn Waayenburg - Steenstraat</i>	56
<i>De "Midland Line" Proven - Peselhoek - Ieper</i>	57
<i>De lijn Reigersburg - Sint-Juliaan</i>	58
<i>De lijn Abeele - Wijtschate</i>	59
<i>De lijn Dranouter - Vlamertinge</i>	61
<i>De lijn Bailleul - Wulvergem (- Warneton)</i>	62
<i>De lijn Steenwerck - Nieuwerkerke</i>	62
DE UITBATING VAN HET NET IN DE BRITSE SECTOR	
<i>De organisatie van het verkeer</i>	64
<i>De Belgische locomotieven bij de R.O.D.</i>	67
DE BUURTSPORWEGEN IN DE BELGISCHE EN BRITSE SECTOREN	
<i>De strategische buurtspoorweglijnen</i>	70
<i>Aansluitingen langs bestaande lijnen</i>	72
<i>De exploitatie van het net</i>	75
<i>Een curiositeit: een gepantserde NMVB-wagen</i>	76
DE SPOORLIJNEN EN AANSLUITINGEN VAN HET DUITSE LEGER	77
DE STRATEGISCHE SPOORLIJNEN	
<i>De omleidingslijn van Trois-Ponts</i>	77
<i>De lijn Sankt-Vith - Gouvy</i>	77
<i>De lijn Vielsalm - Born</i>	81
<i>Nooit voltooid: de lijn Losheim - Sankt-Vith</i>	83
<i>De lijn Muno - Messempre</i>	84
<i>De lijn Aachen West - Tongeren</i>	85

<i>De lijn Hoogboom - Brasschaat Polygoon</i>	90
<i>De lijn Oostende - Middelkerke</i>	90
<i>De lijn Oostende - Dudzele</i>	91
<i>De lijn Blankenberge - Zeebrugge</i>	92
<i>De lijn Heist - Het Zwin</i>	92
<i>De lijn Eernegem - Moere</i>	95
<i>De lijn Zarren - Klerken</i>	95
<i>De lijn Vijfwegen - Westernhagen</i>	95
DE AANSLUITINGEN VAN HET DUITSE LEGER	
<i>De provincie West-Vlaanderen</i>	98
<i>De provincie Oost-Vlaanderen</i>	106
<i>De provincie Antwerpen</i>	107
<i>De provincie Brabant</i>	107
<i>De provincie Limburg</i>	109
<i>De provincie Luik</i>	109
<i>De provincie Namen</i>	110
<i>De provincie Luxemburg</i>	110
<i>De provincie Henegouwen</i>	110
DE BUURTSPORWEGLIJNEN IN DE DUITSE SECTOR	
<i>Aansluitingen langs bestaande lijnen</i>	111
<i>Strategische buurtspoorweglijnen aangelegd door het Duitse leger</i>	115
<i>Andere Duitse smalspoorlijnen</i>	121
DE EXPLOITATIE VAN HET NET DOOR HET DUITSE LEGER	
<i>De verovering en herstelling van het net</i>	123
<i>De organisatie van het verkeer</i>	127
<i>De locomotiefdienst</i>	129
NA DE OORLOG: DE WEDEROPBOUW	141
DE PANTSERTREINEN VAN HET BELGISCHE LEGER	143
HET SPOORWEGGESCHUT VAN HET BELGISCHE LEGER	149
DE SPOORAANSLUITINGEN VAN HET BELGISCHE LEGER	157
DE PROVINCIE WEST-VLAANDEREN	
<i>De aansluitingen te Adinkerke</i>	157
<i>Het munitiedepot van Varsenare</i>	157
<i>Het depot van Jabbeke</i>	157
<i>Het munitiedepot van Veldegem</i>	157
<i>Het vliegveld van Wevelgem</i>	158
<i>Het munitiedepot van Oostkamp</i>	158
<i>Het munitiedepot van Zedelgem</i>	158
<i>Het nieuwe munitiedepot van Zedelgem</i>	158
<i>Het marinedepot van Brugge</i>	159
<i>Het munitiedepot van Houthulst</i>	160
<i>Het marinedepot van Oostende</i>	162
<i>De aansluitingen in Zeebrugge en Lissewege</i>	162
<i>De kazerne van Ieper</i>	163
DE PROVINCIE OOST-VLAANDEREN	
<i>De opslagplaatsen van Sint-Denijs-Westrem</i>	164
<i>Het munitiedepot van Eeklo</i>	164
<i>De kazerne van Beveren-Waas</i>	165
<i>Het kwartier Westakkers te Haasdonk</i>	165
DE PROVINCIE ANTWERPEN	
<i>De aansluiting van de kazerne 5-6</i>	168
<i>Het Front 10-11</i>	168
<i>Het Front 11-12</i>	168

<i>De opslagplaats aan het derde havendok</i>	168
<i>De aansluiting naar Fort 6</i>	169
<i>De aansluiting naar Fort 7</i>	169
<i>De aansluiting naar Fort 8</i>	170
<i>De strategische spoorlijn na 1918</i>	171
<i>De lijn Hoogboom - Brasschaat</i>	176
<i>De lijn Kapellen - Brasschaat</i>	177
<i>De Sint Bernarduskazerne te Hemiksem</i>	191
<i>De kazerne van Kontich</i>	191
<i>Het depot van Wolfstee</i>	192
<i>De kruisfabriek van Zwijndrecht</i>	192
DE PROVINCIE BRABANT	
<i>De kazerne van Etterbeek</i>	194
<i>Het vliegveld van Relegem</i>	194
<i>Het vliegveld van Haren-Evere</i>	194
<i>Het vliegveld van Schaffen</i>	196
DE PROVINCIE LIMBURG	
<i>Het kamp van Beverlo / Leopoldsburg</i>	197
<i>Het depot van Eksel</i>	204
<i>Het vliegveld van As</i>	204
<i>Het depot van Zonhoven</i>	205
DE PROVINCIE LUIK	
<i>De militaire bakkerij van Bressoux</i>	206
<i>De opslagplaatsen van Bressoux</i>	206
<i>De militaire gieterij van Bressoux</i>	206
<i>De Fonderie Royale des Canons</i>	207
<i>De werkplaatsen van Rocour</i>	208
<i>Het vliegveld van Bierset</i>	211
<i>Het brandstofdepot van Bassenge</i>	211
<i>De militaire aansluiting in Spa</i>	211
DE PROVINCIE LUXEMBURG	
<i>De aansluiting van Jéhonville</i>	212
<i>De aansluiting van Marche-en-Famenne</i>	214
DE PROVINCIE NAMEN	
<i>De militaire aansluitingen in Namur</i>	217
<i>De opslagplaats van Gembloux</i>	217
DE PROVINCIE HENEGOUWEN	
<i>Het depot en de militaire bakkerij in Mons</i>	218
<i>De opslagplaats van Ghlin</i>	219
AANSLUITINGEN GEBOUWD TIJDENS DE TWEDE WERELDOORLOG	
<i>De munitiedepots in het Zoniënwood</i>	220
<i>Het munitiedepot van Tielen</i>	220
<i>Het vliegveld van Chièvres</i>	220
<i>Het vliegveld van Melsbroek</i>	222
<i>Het vliegveld van Florennes</i>	224
AANSLUITINGEN MET DE NMVB	
<i>De Dailly-kazerne te Schaarbeek</i>	225
<i>De aansluitingen in Brasschaat</i>	225
<i>De artilleriestellingen langs de Schelde</i>	226
<i>De lijn naar het Fort van Ertbrand</i>	226
<i>Het munitiedepot van Meerdaal</i>	227
<i>De buurtspoorwegen in het kamp van Beverlo</i>	227
<i>Het fort van Eben-Emael</i>	228
<i>Het vliegveld van Beauvechain</i>	228

DE SMALSPOORNETTEN VAN HET BELGISCHE LEGER

<i>Het smalspoornet in Leopoldsburg</i>	229
<i>De smalspoorlijn Sourbrodt - Elsenborn</i>	237
<i>Het tijdelijke munitiedepot van Groenendaal</i>	242
<i>Het munitiedepot van Meerdaal</i>	242
<i>Het rollend materieel</i>	243

NIET UITGEVOERDE PROJECTEN

<i>Het munitiedepot van Zonnebeke</i>	255
<i>Het munitiedepot van Ploegsteert</i>	255
<i>De militaire spoorlijn Houthulst - Zarren</i>	255
<i>De militaire spoorlijn Zedelgem - Jabbeke</i>	256
<i>Het depot van Roeselare</i>	256
<i>Grote plannen in Dendermonde</i>	256
<i>De kazerne Sion te Lier</i>	256
<i>Het munitiedepot van Belsele</i>	257
<i>Het fort van Liezele</i>	257
<i>De kazerne Klein Kwartier te Mechelen</i>	258
<i>De patroonfabriek van Zwijndrecht</i>	258
<i>De kazerne van Burcht</i>	258
<i>Het geniepark van Herentals</i>	258
<i>De kazerne van Vilvoorde</i>	259
<i>Het kamp van Helchteren</i>	259
<i>Het munitiedepot van Lantin</i>	259

DE AANSLUITINGEN VAN HET BRITSE LEGER IN DE KEMPEN

<i>De basis van Geel</i>	260
<i>Het brandstofdepot van Grobbendonk</i>	262
<i>De depots van Olen en Noorderwijk</i>	262
<i>Het depot van Berlaar</i>	263
<i>Het munitiedepot van Tielen</i>	263
<i>De aansluitingen langs de lijn Lier - Broechem</i>	263

BIBLIOGRAFIE	265
---------------------------	-----